

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTELERİ MEZUNLARININ İŞSİZLİK DENEYİMLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

¹Muazzez ŞAŞMAZ ATAÇOCUĞU^{ABCDE}

²Mert KEREM ZELYURT^{ABCDE}

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkanların Sağlanması (Funds Collection)

Özet: İşsizlik, ülke ekonomilerinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Başlıca üretim faktörü olan “emek”in tam kullanılmaması durumunu ifade eden işsizlik, az gelişmiş ülkelere göre gelişmiş ülkelere tüm ülkelerde karşılaşılan çok boyutlu bir sorundur. Tüm sektörlerde çeşitli oranlarda ve özellikleriyle ortaya çıkabilmektedir. Bu araştırmanın problem cümlesini her geçen gün büyüyen bir sektör olan spor sektörüne işgücü kaynağı yetiştiren Spor Bilimleri Fakülteleri mezunlarının işsizlik bağlamında gelişen sorunları oluşturmuştur. Çalışmada Spor Bilimleri Fakülteleri (Eski ifadeyle “BESYO”) mezunlarının yaşadığı işsizlik deneyimlerini analiz etmek, bu deneyimin sebepleri ve sonuçlarına dair değişkenleri ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışma grubunu ilgili fakültelerin 4 ayrı bölümünden mezun olan ve işsizliği deneyimlemiş kişilerden seçilmiştir. Çalışma grubu 7 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu, 5 Spor Yöneticiliği Bölümü mezunu, 4 Antrenörlük Eğitimi Bölümü mezunu, 4 Rekreasyon Bölümü mezunu olmak üzere toplam 20 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada “Nitel Yöntem”e özgü bir araştırma tekniği olan “Yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme” uygulanmıştır. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiş ve “Word” metnine aktarılmıştır. İlgili bulgular (metinler) içerik çözümlemesine tabi tutularak konuyla ilgili temel sorunsalları yansıtan 5 tema altında sınıflandırılmıştır: 1. Mezunların İşsizlik Süreleri ve İş Arama Pratikleri, 2. Anadolu Şehirlerinde İstihdam Algısı, 3. Bir İş İmkânı Olarak Pedagojik Formasyon Belgesi, 4. İş Bulmada Etkili Unsurlar, 5. Mesleğe Dair Algı. Araştırmanın sonuçlarından genel olarak şu ipuçları elde edilmiştir: Spor Bilimleri Fakültelerinin çeşitli bölümlerinden mezun olanların uzun işsizlik sürelerine maruz kaldığı, en sonunda mezun oldukları bölümün dışında ya da bambaşka bir sektörde çalışmak zorunda kaldıkları, mezun olunan bölümle ilgili yasal düzenlemelerin (pedagojik formasyon eğitimi), yaşanan şehirdeki spor tesisi ve malzemelerinin yetersizliğinin, torpil (adam kayırma) sorununun, kamu sektöründe az sayıda iş imkânının yanı sıra çeşitli iş imkanları sunan özel sektördeki iş güvencesizliğinin işsiz kalmalarında önemli rol oynadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, İşsizlik, BESYO, Spor bilimleri, Pedagojik formasyon

¹Sorumlu yazar, Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

²Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

**A QUALITATIVE RESEARCH ON THE UNEMPLOYMENT EXPERIENCES OF GRADUATES OF
SPORT SCIENCES FACULTIES**

Abstract: Unemployment has been recognized as an important indicator of economies of the countries. Unemployment which expresses the status of complete unavailability of "labor" as the main factor of production, is a multidimensional problem, which can be encountered in all countries from less developed countries to developed countries. It is emerging in all sectors with various proportions and features. The research question of this paper was created by issues in the context of unemployment of graduates of the faculties of sports sciences which are raising labor supply to sports sector which is growing with every passing day. In the study, it was intended to analyze the unemployment experiences of faculty of sports sciences graduates (former words, the "PES") and to put the variables about the causes and consequences of this experience forward. In this context, the study sample was selected from people who were graduated from 4 separate departments of relevant faculties and have experienced unemployment. The sample consists of 20 participants for a total, 7 Physical Education and Sports Teaching Department, 5 Sports Management Department, 4 Coaching Education Department, 4 Recreation Department graduates. In the study, "Semi-structured in-depth interview" which is a specific research technique peculiar to "Qualitative Method" was applied. Interviews were recorded on a voice recorder, transferred to the "Word" text. Related findings (text) subjected to content analysis, were classified under 5 themes that reflect the primary problematics relevant to the subject: 1. Unemployment Duration and Job Search Practices of Graduates, 2. The Perception of Employment in Anatolian Cities, 3. Pedagogic Formation Certificate as a Business Opportunity, 4. Effective Elements in Finding a Job, 5. The Perception of the Profession. From the results of the research, in general, the following tips were obtained: It appeared that those who have graduated from various departments of Faculties of Sports Sciences were exposed to a long duration of unemployment, finally they have to work outside of the department they have graduated or a completely different sector; legal regulations related the departments they graduated (pedagogic formation education), lack of sport facilities and materials in the city they live, issue of torpedo (nepotism), fewer job opportunities in the public sector, as well as precariousness of work in the private sector which offers various job opportunities play a role on unemployment of graduates.

Key Words: Sport, Unemployment, PES, Sports Sciences, Pedagogic Formation

SUMMARY

The main reasons for the unemployment, which is accepted as not being able to find employment at the current wage level, are considered to be inadequate growth in the country's economy and rapid population growth. Unemployment, which is a structural and interminable problem of Turkey, emerges in sports sector as well as the other sectors and professions. The human capital emerged by the faculties that train teachers, administrators, trainers and recreation specialists to the education and sports institutions of the country is unable to find an exact response within the workforce in terms of employment. The study is based on this mentioned reality. The main objective of the study is to analyze the unemployment experiences among the Faculty of Sports Sciences (formerly called "BESYO") graduates and to reveal the variables related to the reasons and consequences of the mentioned experiences. Within this context, the samples of the field work have been picked among the people who had graduated from 4 different departments of the related faculties and experienced unemployment in person. The sample group consists of 7 graduates from Physical Education and Sports Teaching Department; 5 graduates from the Department of Sports Management; 4 graduates from Coaching Education; and 4 graduates from Recreation Specialist Training Department with a total of 20 people. The method "Semi-structured In-depth Interview", which is a research technique specific to "qualitative method" has been employed in the study. The interviews were recorded; converted into "Word" format and categorized through content analysis under themes reflecting specific problems related to the issue. The themes have been classified into five titles: 1. Time Spent Unemployed by the Graduates and their Job Seeking Practices, 2. Employment Perception in the Cities

Located in Anatolia, 3. Pedagogical Training Certificate as a Job Opportunity, 4. Effective Elements in Finding a Job, 5. Professional Perception.

It was observed that the Faculty of Sports Sciences (BESYO) graduates, who are the main source of the young workforce in the sports sector, are a part of youth unemployment representing the age group which is most affected from the unemployment problem in Turkey. Most of the graduates in the study have stated that they are unable to find a job immediately after they graduate. The fact that the first job that some graduates get are not directly related to the branch of graduation; some graduates' being employed in completely different sectors and the presence of some graduates who are able to find jobs in completely different sectors and different occupations all indicate the existence of a serious underemployment problem. On the other hand, it is quite significant that the jobs carried out by sports specialists, who are the graduates of relevant departments, are intertwined and there is not a kind of specialization drawn with clear boundaries in the country. When the interdisciplinary structure of the departments in the mentioned faculties considered, it would be misleading to assume it underemployment when a Sports Management or Coaching Education graduate works as a teacher or vice versa. However, the graduates' being employed in totally different sectors means underemployment.

More than half of the graduates have stated that job opportunities in the city they live in are insufficient. It is emphasized that in the cities away from İstanbul, particularly those located in the Eastern and South Eastern Regions, are inadequate in terms of facilities and equipment. The gymnasiums, especially in the mentioned regions, are also stated to be inadequate in terms of both number and quality.

The right to receive pedagogical training recognized in all departments of sports sciences faculties might be assumed as an employment opportunity at first but when the increasing number of the graduates and the number of teachers waiting to be appointed are considered, it is once again revealed that the practice is against the graduates of the physical education and sports teaching department. The graduates, who state that a great number of universities establish related departments and produce graduates, emphasize that plenty of graduates cause a series of effects such university admission strategies, insufficient employment in public and private sector's taking the advantage of this situation which is against the graduates. The most serious problem within this period has been found out to be "backing close contacts".

As the results of the study indicate, it is necessary to plan the number of established sports schools and the number of graduates in proportion to the sector. As for the employment problem in the cities located in Anatolia, increasing the number of sports facilities is seen as one of the short-term solutions. Increasing the number of the facilities shall enhance the popularity of mass sports in these cities; create sports culture in various branches and increase the social prevalence of sports as a result of which the demand for sports professionals shall increase together with the demand for sports itself. It is essential to keep in mind that, professional perception should be the main element to be considered when creating higher education policies where the preference for the profession in question is evaluated and projects relating one's future are designed according to employment potentials of the occupation.

1. GİRİŞ

İşsizlik sorunu, ülkelerin gelişmişlik düzeylerine bağlı olarak, nedenleri, etkileri, sonuçları bakımından şiddetinin farklılık gösterdiği küresel bir sorundur. İlk bakışta az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin sorunu gibi algılanan işsizlik, refah düzeyi yüksek, gelişmiş ülkelerin de önemli bir sorunu haline gelmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) son verilerine göre, ülke olarak üyelik sürecinde olduğumuz Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden Almanya'nın işsizlik oranı %4.3, Belçika'nın %8.3, Danimarka'nın %6.1, Finlandiya'nın %9, Fransa'nın %10, Hollanda'nın %6.2, İngiltere'nin %4.8, Yunanistan'ın %23.9, Türkiye'nin ise

%10.3'tür.¹ Türkiye İstatistik Kurumu'nun Haziran 2017 verilerine göre ise Türkiye'de işsizlik oranı %10.2 seviyesinde gerçekleşmiştir.²

“Kaynakların tam veya en verimli şekilde kullanılamaması açık ve gizli her türlü işsizliği ifade eder” (Ertek, 2010). İşgücü ise üretimde kullanılan başlıca kaynaktır. Emeginden başka gelir kaynağı olmayan, yaşamını devam ettirmek için gelir elde etmek zorunda olan ve bunun için iş arayanların varlığı, bir yanda iyi eğitim almış, yetenekli, nitelikli kişiler dururken -özellikle genç nüfusu yüksek olan ülkemizde gençler-, diğer yanda, özel sektörde 'bir şekilde' o işi elde etmiş, kamu sektöründe ise çoğunlukla devlet dairelerinde karşılaştığımız, çalışıyor görünüp üretime bir katkısı olmayanların varlığı en önemli üretim kaynağı olan işgücünün kullanılamamasına örnektir.

TÜİK işsizi şu şekilde tanımlamaktadır: “referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kar karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiçbir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 15 gün içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler³ işsiz nüfusa dâhildirler.” TÜİK tanımına göre işi olmama, iş arıyor olma ve işe başlamaya hazır olma kriterleri taşıyanlar işsiz olarak kabul edilmektedir. Bu kriterler aynı zamanda Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından kabul edilen kriterlerdir. Cari ücret düzeyinden iş bulamama durumu olarak kabul edilen işsizlik, çalışma isteğindeki bireyin iş arıyor olmasıyla, bedensel ve zihinsel olarak çalışabilecek durumda olması ve piyasada yeteneğine uygun bir ücret getiren bir iş bulamamasıyla vuku bulur (Gündoğan, 2013). Ülkemizde işsizlik olgusu canlı bir mesele olarak sürekli gündemde olmaktadır. Ülke ekonomisindeki büyümenin yetersiz düzeyde kalışı ve hızlı nüfus artışı işsizliğin temel nedenleri olarak görülmektedir. Ülkedeki çalışan nüfusun yarısından da fazlasının istihdam edildiği hizmetler sektörünün insan deposu haline geldiği ve genç işsizliğinin yükselişte olduğu vurgulanmaktadır⁴.

İşsizliğin ekonomik, toplumsal ve psikolojik maliyetleri bulunmaktadır. Bu maliyetler makro açıdan ülke ekonomilerini olumsuz yönde etkilerken, mikro açıdan da birey ve çevresine yüklenmektedir. İşsizliğin ekonomideki üretim kaybından, geçim sıkıntısına; büyüme hızının yavaşlamasından, yeteneklerin körelmesine; umutsuzluk ve depresyona kadar birçok maliyeti vardır. Biçerli (2011)'ye göre “ bir

¹http://www.ilo.org/ilostat/faces/oracle/webcenter/portalapp/pagehierarchy/Page3.jspx?MBI_ID=2&_afLoop=521982272659893&_afWindowMode=0&_afWindowId=18arnxb35_1#!%40%40%3F_afWindowId%3D18arnxb35_1%26_afLoop%3D521982272659893%26MBI_ID%3D2%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrlstate%3D18arnxb35_33

² <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24631>

³http://www.tuik.gov.tr/MicroVeri/Hia_2011/turkce/metaveri/tanim/index.html: Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur. Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

⁴ Güngör Uras, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/issizlik-azalmiyor/386722>

hafta ya da bir ay gibi kısa sürelerde işsizliğin kişiler üzerinde önemli bir sıkıntısı olmayacağı söylenebilir. Ancak işsizlik süresi uzadıkça getirdiği sıkıntılar artacaktır.”

İşsizlik, birçok sektörde karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın konusunu oluşturan Spor sektörü de işsizliğin baş gösterdiği alanlardan biridir. Ülkede spora dair organizasyonların ve istihdam alanlarının kamu ve özel sektör olarak yapılandığı görülmektedir. Bu sektörlerde antrenörler (futbol antrenörleri, fitness antrenörleri, vs sporların antrenörlükleri), spor yöneticileri, rekreasyon uzmanları, beden eğitimi öğretmenleri, spor gazetecileri, spor pazarlama uzmanları, profesyonel futbolcular, diğer spor dallarındaki sporcular, masörler, menajerler, kondisyonerler, animatörler, plates eğitmenleri, yetenek avcıları (scouting) gibi uzmanlık alanları bulunmaktadır. Özellikle futbol gibi amatör spor dallarının da sporcular için sosyal güvencesiz gelir imkânları sunduğu görülmektedir. Spor kurumundaki toplumsal farklılaşmanın hızla artış gösterdiği bu süreçte yeni uzmanlık alanları ortaya çıkarken, istihdam fırsatlarının bu fakültelerin her mezununa iş sunma kapasitesine sahip olmadığı görülmektedir. Çoklu yapıdaki spor sektörünün mevcut ve potansiyel işgücü kaynağı üniversitelerdir. Üniversitelerde özellikle spor eğitimi veren akademik birimler: Eğitim Fakülteleri, Sağlık Bilimleri Fakülteleri, Enstitüler (Lisansüstü), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulları, Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarıdır (Devecioğlu, Çoban, 2011). Son yıllarda birçok Yüksekokul fakülteleşmiş ve Spor Bilimleri Fakültesi adını almıştır. Spor Bilimleri Fakültelerinde Antrenörlük Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Rekreasyon ve Spor Yöneticiliği bölümleri yer almaktadır. Bugün bütün devlet ve vakıf üniversitelerinde spor eğitimi veren yüksekokul ve fakülteler mevcut olmasa da sayıları giderek artmaktadır. Hatta başlangıçta sadece bir ya da iki bölümle açılan yükseköğretim kurumlarının zamanla bu dört bölümde de öğrenci alımına başladığı görülmektedir.

Özellikle Türkiye’de Kamu sektöründe Spor Genel Müdürlüğü, Spor Federasyonları, Üniversiteler, yerel yönetimler, gönüllü kuruluşlarda istihdam fırsatı bulabilen mezunlar, özel sektörde rekreasyon ve fitness merkezlerinde, özel spor işletmelerinde, spor yayın kuruluşlarında vb. istihdam fırsatı yakalayabilmektedir (Donuk, 2005). Ülkemizdeki üniversite mezunlarına dair işsizlik oranları da bir takım sıkıntıların varlığına işaret etmektedir. Yükseköğretim mezunu erkeklerin işsizlik oranı 2017’de %8.6, Yükseköğretim mezunu kadınların işsizlik oranıysa aynı yılda %18.4 şeklinde gerçekleşmiştir.⁵ İşsizlik olgusu kayda değer bir sorun olarak Spor Bilimleri Fakülteleri mezunları içinde de görülmektedir. Bu fakültelerde henüz öğrencilik aşamasındayken fitness merkezlerinde, yaz ve kış spor okulları gibi organizasyonlardaki iş imkânları göze çarpmakla birlikte mezuniyetten sonra spor sektöründe daimi ve sosyal güvenceli bir işe yerleşme sorunları önemini korumaktadır. Bu çalışmanın temel sorusu da bu konudan hareketle oluşturulmuştur.

⁵ <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24631>, Eğitim durumuna göre işgücü durumu, Haziran 2016, Haziran 2017

Türkiye'nin yapısal ve süregelen bir sorunu olan işsizlik her sektörde ve meslekte ortaya çıktığı gibi sporda da ortaya çıkmaktadır. Ülkenin eğitim ve spor kurumlarına öğretmen, yönetici, antrenör ve son olarak rekreasyon uzmanı yetiştiren fakültelerin ortaya çıkardığı insan sermayesi, tam olarak iş gücü içinde istihdam bağlamında karşılığını bulamamaktadır. Çalışmada spor sektörünün potansiyel işgücünün önemli bir kısmını oluşturan Spor Bilimleri Fakültesi mezunlarının yaşadığı işsizlik deneyimleri araştırılmaktadır. Bu deneyimler ilgili mesleki alana dair değişkenler etrafında gelişen süreçlerle analiz edilmeye çalışılacak, ilgili faillerin yaşadığı işsizliğin sebep ve sonuçlarını nasıl deneyimlediğine dair "nitel"-ampirik veriler tartışılacaktır.

2.GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmada nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniği (nitel yöntem) kullanılmıştır. Örnekleme 7 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü lisans mezunu, 5 Spor Yöneticiliği Bölümü lisans mezunu, 4 Antrenörlük Eğitimi Bölümü lisans mezunu, 4 Rekreasyon Bölümü lisans mezunu oluşturmaktadır. Ses kayıt cihazına kaydedilen görüşmeler, sonrasında ham veri olarak word metnine aktarılmıştır. Örnekleme oluşturan kişilerle yapılan görüşmeler 6 dakika (en kısa görüşme) ile 39 dakika (en uzun görüşme) arasında değişmektedir. Yapılan görüşmelerden toplanan veriler katılımcıların belirli soruları cevaplama isteği, işsizlikle ilgili geçmişe dair tecrübeleri ve günümüze dair algısı bağlamında değişmektedir. Az sayıda kişiden konuşma ve kişiye dair açık uçlu anlatı yoluyla çok veri alınabilmesi bu tekniğin avantajlarından biridir. Katılımcı sayısının nitel yöntemle kurgulanan çalışmalarda genellikle az kişiden oluşmasıysa bu yöneme dair bir sınırlılığı ortaya koymaktadır. Bu sınırlılıktan hareketle bu çalışmada da SBF mezunlarının işsizliği hakkında genelleme yönünde bir iddia ortaya koymaktan çok, çalışılmamış bir araştırma konusuna dair ipuçları ve yeni sorular ortaya koymak amaçlanmıştır. Bulgular kısmında word dosyasına aktarılan işlenmemiş görüşme kayıtları içerik çözümlemesine tabi tutularak konuyla ilgili belirli sorunsalları yansıtan temalar halinde sınıflandırılmıştır. Temalar 5 başlık altında toplanmaktadır: 1. Mezunların İşsizlik Süreleri ve İş Arama Pratikleri, 2. Anadolu Şehirlerinde İstihdam Algısı, 3. Bir İş İmkânı Olarak Pedagojik Formasyon Belgesi, 4. İş Bulmada Etkili Unsurlar, 5. Mesleğe Dair Algı.

Çalışmanın bulgular kısmında verilen görüşme metinleri her bir örnek için GK1, GK2, GK3,GK4,.....,GK20 (Görüşülen Kişi) şeklinde numaralandırılmıştır. Örneklerin isimleri gizli tutulmuştur.

3. BULGULAR

Tablo-1 Araştırmanın örnekleme ilişkin bilgiler-1

	Cinsiyet	Yaş	Yaşadığı Şehir	Eğitim Durumu	Lisans Eğitimi Süresi	Öğrenciyken Çalışma Durumu	İş Arama Sürecinde Sektör Tercihi
GK1	Kadın	29	Siirt	Dicle Üni. Spor Yöneticiliği	4 yıl	Üniversitenin SKS Kulüplerinde	Kamu Sek.
GK2	Kadın	30	Diyarbakır	Dicle Üni. Spor Yöneticiliği	4 yıl	Organizasyon Şirketlerinde	Kamu Sek.
GK3	Erkek	29	Siirt	Dicle Üni. Antrenörlük Eğitimi	4 yıl	-	Kamu Sek.
GK4	Kadın	25	Ağrı	Çanakkale 18Mart Üni. Bed.Eğt.Sp.Öğr.,KATÜ Bed.Eğt.Sp.ABD Yük.Lis., Marmara Üni. Spor Yön.Bil.Dr.Öğrencisi	4 yıl	Antrenörlük yapmış	Özel Sek.
GK5	Kadın	32	Antalya	Akdeniz Üni. Bed.Eğ.Sp.Öğr.	4,5 yıl	Özel ders vermiş	Özel Sek.
GK6	Erkek	37	Konya	Konya Selçuk Üni. Bed.Eğ.Sp.Öğr.	4 yıl	-	Özel. Sek.
GK7	Erkek	36	Ankara	Konya Selçuk Üni. Bed.Eğ.Sp.Öğr.	4 yıl	Futbolcu	Kamu Sek.
GK8	Erkek	37	Samsun	Konya Selçuk Üni. Bed.Eğ.Sp.Öğr.	4 yıl	-	Özel. Sek.
GK9	Kadın	25	Konya	Akdeniz Üni. Rekreasyon, Rekreasyon ABD Yüksek Lisans, Spor Yönetim Bilimleri Doktora Öğr.	Hazırlık+4 yıl	Organizasyon şirketlerinde ve turizm sek.de part-time (yarı zamanlı)	Özel Sek.
GK10	Kadın	27	Kocaeli	KATÜ Bed.Eğt.Sp.Öğr.,KATÜ Bed.Eğt.Sp.ABD Yük.Lis.öğrencisi	4 yıl	Futbol Hakemliği	Özel Sek.
GK11	Kadın	24	Antalya	Akdeniz Üni. Antrenörlük Eğitimi, Hareket Ant. ABD Yüksek Lisans Öğr.	4 yıl	Fitness salonlarında part-time (yarı zamanlı)	Özel Sek.
GK12	Erkek	31	İzmir	Ege Üni. Antrenörlük Eğitimi terk, Aydın Adnan Menderes Üni. Bed.Eğt.Sp.Öğr.	2 Yıl Ege Üni.+ 4 yıl Adnan Menderes Üni.	Basketbol antrenörlüğü, Kafelerde garsonluk	Özel Sek.
GK13	Kadın	22	Düzce	Gazi Üni. Rekreasyon	4 yıl	Otizm Spor Eğitimliği	Kamu Sek.
GK14	Erkek	27	Ankara	Gazi Üni. Rekreasyon, Kütahya Dumlupınar Üni. Bed.Eğt.Sp.ABD Yük.Lis.öğrencisi	7 yıl	Profesyonel futbolcu	Özel Sek.
GK15	Erkek	23	Ankara	Gazi Üni. Rekreasyon,	4,5 yıl	Part-time işler(yarı zamanlı)	Özel Sek.
GK16	Kadın	25	Ankara	Gazi Üni. Antrenörlük Eğitimi, Gazi Üni. Hareket	4 yıl	Otizm Spor Eğitimliği	Özel Sek.

				Antrenman ABD Yük. Lis. Öğrencisi			
GK17	Kadın	24	İstanbul	Haliç Üni. Antrenörlük Eğitimi	4 yıl	Yüzme Eğitmenliği, Futbol Antrenörlüğü	Özel Sek.
GK18	Kadın	34	İzmir	Muğla Üni. Spor Yöneticiliği, Chicago Üni. Pazarlama Masterı	Muğla Üni. 4 yıl+Chicago Üni. 1,5 yıl	Chicago'da gönüllü işler	Özel Sek.
GK19	Erkek	29	İstanbul	Gedik Üni. Spor Yöneticiliği	4 yıl	Sinema, dizi, reklam sektöründe	Her ikisi de
GK20	Kadın	22	Hatay	Trakya Üni. Spor Yön. Yatay Geçiş Marmara Üni. Spor Yöneticiliği	4 yıl	Part-time işler(yarı zamanlı) Yüzme Eğitmenliği	Kamu

Örneklem grubunu oluşturan 22-37 yaş aralığında 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezunundan 12'si kadın, 8'i erkektir. 4'ü Ankara'da, 2'si Antalya'da, 2'si İstanbul'da, 2'si İzmir'de, 2'si Konya'da, 2'si Siirt'te, 1'i Ağrı'da, 1'i Diyarbakır'da, 1'i Düzce'de, 1'i Hatay'da, 1'i Kocaeli'de, 1'i Samsun'da yaşamaktadır. Araştırmaya katılan Spor Bilimleri Fakültesi mezunlarının 7'si Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, 5'i Spor Yöneticiliği Bölümü, 4'ü Antrenörlük Eğitimi Bölümü, 4'ü Rekreasyon Bölümü lisans mezunudur. Lisans eğitimlerini 4-7 yıl arasında bitiren mezunların öğrenciyken çeşitli yarı zamanlı işlerde çalıştığı görülmektedir. 20 kişiden 13'ü çoğunlukla özel sektörde, 6'sı çoğunlukla kamu sektöründe iş aramayı tercih etmişlerdir. 1 kişi ise her iki sektörde de eşit derecede aradığını belirtmiştir.

Tablo-2 Araştırmanın örnekleme ilişkin bilgiler-2

Çalışma Durumu	İş Memnuniyeti	İşinin Geleceği Hakkında Görüşü	Gelir t1	Pedagojik Formasyon Belgesi	En fazla İşsiz Kalma Süresi	Alanı Tercih Zamanında ki Düşüncesi (İsteyerek/Açıkta Kalmamak İçin)	Alanı Tercih İle İlgili Memnuniyeti	
GK1	GHSİM Hizmet alımı	Memnun	Geçici	2400	Var	4 ay	İsteyerek	Memnun
GK2	Beden Eğitimi Öğretmeni (Özel Okul)	Memnun	Kalıcı	2000	Var	1 yıl	İsteyerek	Memnun
GK3	GHSİM Hizmet alımı	Memnun	Kalıcı	2200-2300 arası	Var	7 ay	İsteyerek	Memnun
GK4	Araş. Gör.	Memnun	Kalıcı	5700	Bed.Eğ.Öğr. Mezunu	1,5 yıl	İsteyerek	Memnun

GK5	Beden Eğitimi Öğretmeni (Özel Okul)	Memnun	Kalıcı	2000-2500 arası	Bed.Eğ.Öğr. Mezunu	6-7 ay	İsteyerek	Memnun
GK6	Beden Eğitimi Öğretmeni (Özel Okul)	Memnun	Kalıcı	3000	Bed.Eğ.Öğr. Mezunu	3 yıl	İsteyerek	Pişman
GK7	Belediye'de Çocuk Kulübü İdare Yardımcısı	Memnun	Kalıcı	2000	Bed.Eğ.Öğr. Mezunu	5-6 ay	İsteyerek	Memnun
GK8	Polis Memuru	Memnun	Kalıcı	4000	Bed.Eğ.Öğr. Mezunu	2,5 yıl	İsteyerek	Memnun
GK9	Araş. Gör.	Memnun	Kalıcı	4200	Var	3 ay	İsteyerek	Memnun
GK10	Muhasebeci yanında çalışıyor	Memnun	Geçici	1700	Bed.Eğ.Öğr. Mezunu	2 yıl	İsteyerek	Memnun
GK11	İşsiz	-	-	-	Var	Mezun olduğundan beri işsiz(1,5yıl)	İsteyerek	Memnun
GK12	İşsiz	-	-	-	Bed.Eğ.Öğr. Mezunu	1 yıl	İsteyerek	Kararsız
GK13	İşsiz	-	-	-	Var	Mezun olduğundan beri işsiz (4 ay)	İsteyerek	Memnun
GK14	İşsiz	-	-	-	Var	Mezun olduğundan beri işsiz (4 ay)	İsteyerek	Memnun
GK15	Atletizm Eğitmeni/ Aday Hakem (Futbol)	Memnun	Atletizm Eğt. Geçici Hakemlik Kalıcı	2000	Yok	4,5 ay	İsteyerek	Memnun
GK16	İşsiz	-	-	-	Var	Mezun olduğundan beri işsiz (1 yıl)	İsteyerek	Memnun
GK17	İşsiz	-	-	-	Yok	Mezun olduğundan beri işsiz	İsteyerek	Kararsız

						(1,5 yıl)		
GK18	İşsiz	-	-	-	Yok	9 ay	İsteyerek	Pişman
GK19	Dizide Işıkçı	Memnun Değil	Geçici	3000	Var	1 yıl	İsteyerek	Memnun
GK20	İşsiz	-	-	-	Var	Mezun olduğ undan beri işsiz (4 ay)	İsteyerek	Memnun

Örneklem grubunu oluşturan 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezununun 9'u sporla ilgili işlerde çalışmakta, 8'i ise işsizdir. 3'ü ise farklı sektörlerde çalışmaktadır. Çalışanların 1'i işinden memnun değildir. Ancak 4'ü işini geçici olarak yaptığını belirtmiştir. Örneklem grubunu oluşturan mezunların gelirleri ise 1700 tl- 5700 tl arasında değişmektedir. En fazla işsiz kaldıkları süre ise 3 Ay- 3 Yıl arasında değişmektedir. Mezunların hepsi bu alanı isteyerek tercih ettiklerini belirtmiş ancak şu an 16'sı bu kararından memnun iken 2'si pişman olduğunu, 2'si ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

3.1. Mezunların İşsizlik süreleri ve İş Arama Pratikleri

Örneklem grubunu oluşturan 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezunundan 17 'Si mezun olur olmaz iş bulamadığını; 3'ü ise mezun olur olmaz hemen iş aramadığını belirtmiştir. 17 kişiden biri önce askerlik görevini yerine getirmek istemiş, dönünce hemen iş bulamamıştır. Mezun olur olmaz iş bulamayanların 4'ünün çeşitli sürelerde geçirdikleri işsizlikleri sonunda buldukları ilk iş sporla ilgili değilken; 7'sinin bulduğu iş sporla ilgilidir. Ancak mezun olduktan sonra ilk buldukları işin sporla ilgili olduğunu belirten bu 7 kişinin 5'i mezun olduğu bölümle doğrudan ilgili olarak çalışmamıştır. Geri kalan 6 kişi ise mezun olduğundan beri iş aramakta, yani mezun olduğundan beri hiç çalışmamıştır. Bununla birlikte bu 6 kişiden 1'i iş başvurularının olduğunu ancak sunulan ücretler tatmin edici olmadığı için kabul etmediğini belirtmiştir. Sporla ilgili olsun olmasın, bulduğu ilk işe hala devam eden yalnızca 5 kişi bulunmaktadır. Mezun olur olmaz iş aramadığını belirten 3 kişiden 1'i iş arama kararından önce Yüksek Lisans eğitimi başvurusunun ve KPSS Sınavının sonucunu beklemeyi tercih ederken, 1'i ilk sene KPSS Sınavına hazırlanmayı tercih etmiş, diğeri ise yabancı dil eğitimi için Amerika'ya gitmiştir.

Şu an GHSİM'de hizmet alımı altında çalışan Spor Yöneticiliği Bölümü mezunu GK1: "Hemen iş bulamadım(...) 2,3 ay sonra halk eğitim kursu açtım kendi branşımdan.(...)[Siz kurs açtınız?]Evet, ben müracaat ettim Halk Eğitim Müdürlüğünden. Bir okulla anlaştım. Ordaki voleybol takımını çalıştırmak için."

Şu an GHSİM'de hizmet alımı altında çalışan Antrenörlük Eğitimi Bölümü mezunu GK3: "Yoo işte mezun olduğumda bi 6-7 ay boşa kaldım ondan sonra başladım işe. Gençlik spora girmek için uğraştım. Bir taraftan hayvanlarımız

vardı.(...)Ama o 6-7 ay var ya çok kötü bir dönem var ya harbiden. Allah kimseyi işsiz bırakmasın. Ben öğretmen olduğuma da pişman oldum o 6 ay sürecinde.”

Şu an özel okulda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK5: “[Mezun olur olmaz iş buldunuz mu?]Hayır tabi ki.(...)[Peki daha sonra bulduğunuz iş bitirdiğiniz bölümle mi ilgili oldu?]Evet, bölümle alakalıydı.(...)Hemen öğretmenliğe başlamadım. Özel spor dersi veriyordum. Yaklaşık bir 3 4 sene sonra falan öğretmenliğe başladım.”

Şu an Belediye’de Çocuk Kulübü İdare Yardımcısı olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK7: “Mezun olur olmaz askere gittim. Askerden sonra babamın ufak bir marketi vardı ona yardım ettim. 5-6 işte iş başvuruları vardı bulunmuştum daha sonra 2008’de işe başladım.(...) Büyükşehir belediyesinde yine futbol öğretmeni olarak, yine aşağı yukarı bölümümle alakalı bir iş diyebilirim. Şu an da ona devam ediyorum.”

Şu an Polis Memuru olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK8: “[Ne kadar süre iş aradınız?]2.5 sene civarında.[O süre zarfında ne yaptınız?]Biraz minibüste dolmuş şoförlüğü yaptım daha sonra askere gittim daha sonra da şimdiki polis oldum atamam olmadı. Özel okul da bulamadım anlaşılmadı. Polis oldum 2009 yılında. (...) İlk bulduğum iş şoförlüktü.”

Şu an Atletizm Eğitmeni/ Aday Hakem (Futbol) olarak çalışan Rekreasyon Bölümü mezunu GK15: “Mezun olduktan 3,4 ay sonra iş bulabildim.(...)Sporla ilgili. Ankaraspor Kulübünün çocuk bölümünde atletizm dersi veriyorum çocuklara.(...) Rekreasyon içerikli çalışmadım. Rekreasyon içerikli çok çalışabilecek alan yok zaten.”

Şu an işsiz olan Spor Yöneticiliği Bölümü mezunu GK18: “Aramadım, lisanstan sonra Amerika’ya gidip dil eğitimine başladım daha sonra da masterımı yaptım.(...)[İstanbul’a döndüğünüzde ne kadar süre iş aradınız ilk bulduğunuz işe kadar?]Yaklaşık 1 yıl sürdü. (..) Maalesef ben aradığım pozisyonları bulamadığım için kendimi 1 yıl boyunca zorladım istediğim pozisyonda, istediğim işi bulabilmek için. Fakat bulamayınca tabi ki maddi şartları düşününce hangi iş olursa olsun yaparım demeye başlıyorsunuz.(...)[İşsizlik süresinin sonunda ilk bulduğunuz iş sporla mı ilgiliydi?]Hayır değildi.”

Örneklem grubuna ilişkin verilere bakıldığında 20 kişinin 3’ü spor sektörünün tamamen dışında çalışmaktadır. 3 kişiden 1’i artık böyle bir imkanı olmadığını düşünse de 3’ü de eğitim alanıyla ilgili çalışmak istediğini belirtmiştir.

Şu an Polis Memuru olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK8: “Aklımın bir köşesinde bitirdiğim bölümle ilgili çalışmak her zaman var ama şu an için öyle bir imkan yok.”

Şu an Muhasebeci yanında çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK10: “Nereye atandığım ya da kaç yıl kalacağım önemli değil beden eğitimi öğretmeni olmak istiyorum. Kendi alanımda devam etmek istiyorum.”

Örneklem grubunu oluşturan 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezunundan 13’ü iş arama süreçlerinde genellikle özel sektörde iş aramayı tercih ettiklerini, 6’sı

genellikle kamu sektöründe iş aramayı tercih ettiklerini belirtirken, 1'i her ikisinde de aradığını ve özellikle bir tercihi olmadığını belirtmiştir.

Şu an Devlet Üniversitesinde Araş. Gör. olarak çalışan GK4: "Öncelikle zaten üniversite istiyordum. (...) Geriye de sadece özelde geçici süreyle çalışabileceğim fırsatları değerlendirmek kalıyordu."

Şu an özel okulda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak çalışan GK6: "Kamu sektöründe zaten bölümümüz gereği fazla bir şansımız yoktu zaten. Özel sektör. Mezun olduğumuz arkadaşların çoğu ilaç mümessili oldu. Diğerleri istemedikleri branşlara girdiler. Yani kamuya girenler de ya polis oldular zorunluluktan."

Şu an Devlet Üniversitesinde Araş. Gör. olarak çalışan GK9: "Özel sektörde ama sebebi şuydu akademisyenlik istiyordum. Bunun için de aslında amaç değil araç olarak özel sektörde aradım(...)Daha sonra kadro olayları vs. biraz sallantıya girince açıkçası kamu çok düşünmedim özel sektör üzerinden yürümeyi tercih ettim sebebi de ücretlerin daha dolgun olmasıydı."

Mezun olduğundan beri (1 yıl) işsiz olan GK16: "Özel sektörde aradım.(...)Özel bi sebebi yok. Sadece şu an akademik olarak düşündüğüm için bu boş zamanı orda değerlendireyim istedim."

Örnekleme grubunu oluşturan 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezunundan 8'i şu anda işsizdir. 8 kişiden 7'si sporla ilgili iş ararken 1'i artık sporla ilgili iş armadığını belirtmiştir. GK14, GK16 ve GK20 akademisyen olmayı hedeflemektedir.

Mezun olduğundan beri (4 ay) işsiz olan Rekreasyon Bölümü mezunu GK13: "Gençlik spor a memur olarak girmek istiyorum."

Mezun olduğundan beri (1,5 yıl) işsiz olan Antrenörlük Eğitimi Bölümü mezunu GK17:"Bitirdiğim alanla ilgili iş arıyorum. Yani uzmanlık alanı olarak yüzme mezunuyum onunla alakalı bir iş arıyorum ama sürekli aldığım cevaplar işte kadromuz şuan çok dolu ya da şu an hoca aramıyoruz tarzında ilerliyo."

Şu an işsiz olan Spor Yöneticiliği Bölümü mezunu GK18: "Yani benim hiçbir zaman amacım bi işletme sahibi olmak değil fakat şu anda Türkiye'nin içinde bulunduğu krizden dolayı iş bulamıyorum ve kendi şirketimin işini yapmayı düşünüyorum. Özel bir pilates merkezi kurmayı düşünüyorum."

Şu an işsiz olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK12: "Şu an ben kendi mesleğimle ilgili bir şey aramıyorum. Başka mesleklere yöneldim. Bi umudum kalmadı. O yüzden artık hiç ilgilenmiyorum da(...) arkadaşımın pizza zinciri var, parça pizza satan İstanbul'da hatta baya ünlü olmuşlar, onu şimdi İzmir'e getiriyor. İzmir'de organizasyonu beraber yapalım diyor. Öyle belki yine apayrı bir işte çalışcam yani.[Bitirdiğiniz bölüme özgü kariyer planınız?]Artık yok evet. Artık iyice soğudum yani. Şu spor camiasından bile soğudum."

3.2. Anadolu Şehirlerinde İstihdam Algısı

Örnekleme grubunu oluşturan 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezunundan 14'ü yaşadığı şehirdeki iş imkanlarını yetersiz bulurken, 3'ü yeterli bulmaktadır. 2'si yaşadığı

şehirdeki iş imkanlarının ortalama seviyede olduğunu belirtirken, 1 kişi ise yaşadığı şehirde bazı spor dallarında iş imkanlarının yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Yaşadıkları şehirdeki iş imkanlarının yetersiz olduğunu belirten kişiler öncelikle tesis ve malzeme yetersizliğini, özellikle spor salonlarının hem sayıca hem de kalite olarak yetersiz olduklarını vurgulamışlardır.

Şu an Diyarbakır'da yaşayan GK2: "Hayır bulmuyorum. Kesinlikle yok yani. Olanlar özel okullar onlar da zaten çok fazla yok burada.(...)Kulüpler var işte belediyeler var. Oralarda çalışabiliyorsun ya da spor salonlarında çalışabiliyorsun.(...)Hem kurum olarak yetersiz hem de zaten aldıkları çalışan sayısı az yani."

Şu an Siirt'te yaşayan GK3: "Yok, yani malzeme konusunda olsun, spor salonları konusunda olsun yeterli imkan yok. Zaten güneydoğu batıya kıyasla hiçbir zaman yeterli olmuyor. Bir de ben ilçede görev yapıyorum. İlçe illere göre hayli hayli daha düşük. (...) Ailelerin biraz cahil olması. Onlara sporu anlatıncaya kadar ikna edinceye kadar.(...) başka bir yerde çalışamazsın yani kamu sektörü olmazsa. Ya tarlada çalışacaksın ya da dediğim gibi hayvancılık yapacaksın. Öyle bi iş imkanı zaten yok Siirt'te.(...) Ya kendine bir spor salonu açacaksın. O da imkanın varsa. O da paran yoksa zaten hiçbirşey yapamazsın. (...)Siirt'te bir alternatif gençlik spora girebilmek yani batıda daha iyidir bir kulüpte antrenör olursun. Özel kulüpte falan olursun, spor salonu falan ama burada o şartlar yok."

Şu an Ağrı'da yaşayan GK4: "Hayır çok kısıtlı, yeterli bulmuyorum.(...)Kadınların, erkelerin hatta çocuklar dahil birlikte spor yapabilecekler alanlar kısıtlı. Yani 1 tane şehir atletizm stadı var. Onun çevresi de dar bir alan yeterli alan yok. Onun dışında kapalı salon yani kapalı sayılabilecek alanlar zaten yok."

Özellikle kamu sektörünün bir imkan olarak görüldüğü ancak mezun sayısının çokluğu karşısında az sayıda kişinin kamuda istihdam edilebildiğine dair ortak görüş dikkati çekmektedir. Özel sektörde ise bir takım iş imkanlarının olduğu ancak istihdam güvencesinin olmadığı; çoğunlukla bu işlerin de düşük nitelikte, düşük ücretlerde ve geçici özellik taşıdıkları vurgulanmıştır.

Şu an Kocaeli'de yaşayan GK10: "Bir İstanbul gelişmişliğini göremiyorum burada. Kızkardeşim de benimle aynı bölüm mezunu. O İstanbul'da çalışıyordu. Orda çok fazla imkan vardı. İzmit'e benim yanıma geldi 8 aydır İstanbul'dakiler gibi gelişmiş olmadığı için ücretler çok düşük. Buradaki salonların çok düşük bütçeli olduğunu düşünüyorum.

Şu an Düzce'de yaşayan GK13: "(...)Özel sektörde de bi garantisi olmuyo. En fazla 1 sene çalışıyorsun, daha sonra çok fazla tutunamıyorsun.(...) Özeldede rekreasyon işi yok sadece kamuda gençlik spor il müdürlüğüne atanırsan var. Onun dışında her hangi bir yerde istihdam sağlayamıyorum."

Şu an Ankara'da yaşayan GK15: "Özel sektörde iş bulmanın ne kadar zor olduğunu zaten az çok biliyorsunuzdur siz de. İş değişiklikleri oluyo, para konusunda sıkıntı oluyo o yüzden yetersiz buluyorum."

Örnekleme grubunu oluşturanların yaşadıkları şehirlerdeki iş imkanlarının yetersizliğine dair öne çıkan bu temel nedenlerin yanında spora olan ilginin düşük olması, spora teşvik edecek unsurların yetersizliği, uzmanlaşmadan yoksunluk gibi sebepler de dikkati çekmektedir.

Şu an Diyarbakır'da yaşayan GK2: "Diyarbakır'da sporla ilgili çok bilgili değiller hani. Belki onun verdiği şeyle çok önemsemiyorlar sporu. Daha fazla bilinçlendirilse insanlar belki daha fazla yönlendirilse belki ilgi daha fazla artar daha fazla kurumlar açılır yani."

Şu an İzmir'de Yaşayan GK18: "Fitnessları düşünüyorum mesela her önüne gelen fitness salonu açabiliyor. Bence yine hani devletin kendi hataları da var bu konuda. Geçen bi arkadaşım konuşuyorum çocuk turizm otelcilik okumuş kalkmış fitness salonu açmış ama bir başkasının diplomasıyla açmış kendi açamadığı için. Yani ülkede giden bazı yanlışlar da var. Tesisler yeterli bence her önüne gelen tesis açıyor ama bu alanda eğitim almış insanları değerlendirmiyorlar diye düşünüyorum."

Örnekleme grubundakilerin bir kısmı ise yaşadıkları şehirleri ve spor branşlarına dair imkanlarını kıyaslayarak yaşadıkları şehirlerdeki iş imkanlarını ortalama seviyede ve bazı spor dallarında yetersiz olarak nitelendirmişlerdir.

Şu an Antalya'da yaşayan GK5: "Yani diğer yerlere göre kıyaslayacak olursak yani daha büyük şehirlere göre kıyaslayacak olursam tabi ki biraz kısır. Ortalama seviyede spora hakim bir şehir. (...) Turistik bir yer olduğu için çok fazla spor kompleksi ciddi anlamda son zamanlarda yapılmaya başlandı daha önce bu kadar yoktu. Olmayınca tabi sporla ilgili iş imkanı da sağlamıyo dolayısıyla şehir.(...)Takım sporları olarak çok fazla eksik bir şey olduğunu söyleyemem ama bireysel sporlarda işte atletizmdir, yüzmedir işte bu tarz bireysel sporlarda çok fazla etkin değil. (...) İyi bir kariyeriniz olsun istiyorsanız sporla ilgili Antalya'da duramazsınız. İstanbul, Ankara, İzmir o tarz yerlerde bulabilirsiniz."

Şu an İstanbul'da yaşayan GK17: "Ülkemizde futbol sahası çok ama tesislerin yeterlilik, kullanım durumu uygun olmadığı için birçok şey yapılamıyor. Aynı şey yüzme salonlarımız için de geçerli, fitness salonlarımız için de geçerli. Herşey içlerinde tamamen bulunmuyor yani, gerekli aletler olsun, başka hocalar olsun, bilgileri de dahilinde yeterli bulmuyorum açıkçası."

Yaşadıkları şehirde iş imkanlarını yeterli bulanların ise özellikle fitness sektöründeki iş imkanlarından bahsetmesi dikkati çekmiştir.

Şu an İzmir'de Yaşayan GK12: Aslında şu an baya var. Özellikle spor salonları çok fazla açıldı burada. Özellikle İstanbul'da mac fit buraya gelince baya bi her yere açtı. Çok fazla da insan çalıştırıyorlar. Onun haricinde de çok spor salonu açıldı böyle kurumsal şekilde. O tarz spor salonu işlerinde çok çalışan oluyor İzmir'de."

3.3. Bir İş İmkânı Olarak Pedagojik Formasyon Belgesi

Örnekleme grubunu oluşturan mezunların, spor bilimleri fakülteleri çatısı altındaki tüm bölümlere pedagojik formasyon eğitimi alma hakkının tanınmasını iş olanakları açısından değerlendirmeleri istenmiştir.

Örnekleme grubunu oluşturan 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezununun 7'si öğretmenlik mezunudur. Antrenörlük Eğitimi Bölümü mezunu 3; Rekreasyon Bölümü mezunu 3 ve Spor Yöneticiliği Bölümü mezunu 4 kişi olmak üzere toplamda 10 kişinin pedagojik formasyon eğitimi alarak Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni olmaya hak kazandığı; her 3 bölümden birer kişinin ise söz konusu eğitimi almadığı görülmektedir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan 10 kişiden 5'i bu uygulamayı doğru bulmadıklarını, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunları için haksızlık olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Antrenörlük Eğitimi Mezunu GK3: "Valla diğerlerine haksızlık oluyor yani. Ben de tamam antrenörlük mezunuyum. Düşünsene 6 ayda 1 yılda diğerlerine ek belge oluyor."

Antrenörlük Eğitimi Mezunu GK16: " (...)Sadece maddi olarak üniversitelere geliri çok getirdiği için bütün üniversitelerin artık herkese verdiğini düşünüyorum."

Spor Yöneticiliği Mezunu GK20: "Ben doğru bulmuyorum. Çünkü öğretmenlik okuyanlara da haksızlık oluyor o zaman. Hani başka bi bizim bölümler için söylemiyorum başka bi bölümler okuyan Edebiyat okuyanlara öğretmenlik veriyolar, rehberlik okuyana öğretmenlik veriyolar. O zaman hani öğretmenlik bölümünü kaldırırsınlar. 1 sene ya da 5,6 ayda alınabiliyorsa kimse öğretmenlik okumasın."

Pedagojik formasyon eğitimi alan 10 kişiden 5'i ise bu uygulamayı mantıklı bulduklarını belirtip, iş imkanlarını arttırdığını ifade etmiştir.

Rekreasyon Bölümü Mezunu GK9: "Aslında bu spor akademileriyle de alakalı değil Devlet politikası. (...) Onun için öğrenci, mezun, bir takım alternatif yollar bulmak zorunda. Eğer geleceği garantiye alma olarak bakarsak evet öğrenci bakımından alırlar, almak zorundalar. Bu bir savunma mekanizmasıdır. Ama onun haricinde ben şunu da düşünüyorum herkes öğretmen olmamalı. Kpss bunun için ne kadar ayırıcı bir sınavdır o da tartışılır. Ama her öğretmenlik bölümü okuyan da nitelikli öğretmen olamıyor(...) Öğretmenlik bölümü 4 yıl okuyorsun, farklı uygulama dersleri alıyorsun vs 3 ayda alınan bir belgeyle aynı değil kesinlikle. Ama öbür taraftan da değerlendirdiğiniz zaman 4 yıl okuyo mezun oluyo."

Antrenörlük Eğitimi Mezunu GK11: "Yani şimdi şöyle geçtiğimiz senelerde beden eğitimi öğretmenlerinin hepsi de antrenörlüğün işini yaptığı için aslında şimdi herkesin formasyon alması normal geliyor bana önce bunu belirtiyim. Onun dışında hani bizim için iş olanakları arttı, daha fazla tercih yapma olanağımız arttı."

Pedagojik formasyon eğitimi almayan 3 kişinin 2'si ise bu uygulamayı bir çare olarak görmemekte, 1'i ise Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü mezunları için haksızlık olduğunu düşünmekle birlikte iş imkanlarının da arttığını belirtmektedir.

Rekreasyon Bölümü Mezunu GK15: "Şöyle bizim bölümümüz için tabii ki güzel bir uygulama. Ama beden eğitimi öğretmenliği bölümünde okuyan arkadaşlarımı düşününce haksızlık olduğunu düşünüyorum."

Spor Yöneticiliği Mezunu GK18: "Her yıl dünya kadar öğrenci mezun oluyor. Bu öğrencilerin her birinin formasyon aldığını düşündüğünde gelecek yıl bu

öğrencilerin işsizlik oranının daha da artacağını düşünüyorum. O yüzden bunun bu çare olduğunu düşünmüyorum. (...)Ama Türkiye’de işsizlik oranının o kadar yüksek olduğunu değerlendirirsek insanların yapacak başka bir şeyi yok. Her türlü imkânları değerlendirmeye çalışıyorlar iş bulmaları için.”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu 7 kişinin hepsi pedagojik formasyon eğitimini olumsuz değerlendirmektedir.

Şu an Üniversitede Araş. Gör. olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK4: “Bu girişte ayrılıyorsa eğer, herkes öğretmenliğe alınmıyorsa Besyo sınavında, sadece öğretmen mezunu da verebilirdi isteyen yönetici olur yine, isteyen antrenör olabilirdi. Öğretmenliğe bütün lisans programı yerleştirilebilirdi.”

Şu an özel okulda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK5: “Bizim 4 senede aldığımız eğitimi onlar 1 ayda ya da 3 ayda alabiliyorlar. Bizimle aynı mesleği yapabiliyorlar. O zaman bizim 4 sene okumamızın, bu mesleği hayal etmemizin bir anlamı kalmıyor.”

Şu an Belediye’de Çocuk Kulübü İdare Yardımcısı olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK7: “Biz bunu ilk girdiğimiz dönemlerde bırakın beden eğitimi bölümlerini ziraat mezunu arkadaşım var benim beden eğitimi öğretmeni. 2001,erde başka bölümlerden mezunlar da yapabiliyordu. Biz buna çok itiraz ediyorduk. Diğer bölümlere de formasyon veriyorsan öğretmenlik bölümünün ne şeyi kalıyor.”

Şu an Polis Memuru olarak çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK8: “Zaten bir sürü öğretmenlik mezunu olup da boşta gezen arkadaşlarımız var, atanamayan, iş bulamayanlar var. Diğerleri madem öyle diğer bölümleri kapatalım öğretmenlik alalım formasyon verilecekse.”

Şu an işsiz olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunu GK12: “(...) formasyonla aynı eğitimin verilebileceğine çok inanmıyorum. 4 sene boyunca öğretmen odaklı bir eğitim var. Sadece formasyon meselesi değil yani bu işte. Eğitim psikolojisi var, bir ton yine dersten öğretmeyi öğreniyorsun orda. (...) Bu sadece bizim değil tüm milletin sorunu. Her yerde çünkü böyle, bütün iş olanaklarında böyle. Antrenörlükte de 4 sene okuyup antrenörlük alıyosun ama adam 11 günde gidiyo bi belgeyle yine antrenör oluyo senin önünde oluyo yani. Sen onun bilimini öğrenirken adam çalışmaya başlıyo bile. Sadece öğretmenlikte değil yani birçok dalda bu ülkede böyle yani.”

3.4. İş Bulmada Etkili Unsurlar

Örneklem grubunu oluşturan mezunlara, iş arama sürecinde yaşadıkları engel veya sorunlar hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun 20 kişiden alınan görüşlerde en önemli sorunun torpil konusu olduğu ortaya çıkmıştır. 20 kişinin 9’u torpil sorunundan bahsetmiştir. Bununla birlikte Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun 20 kişiye yöneltilen “İş arama sürecinde bir takım ilişkilere (torpil, referans) ihtiyaç oldu mu?” sorusuna 14 kişi “Evet” cevabını vermiştir.

Şu an GHSİM’de hizmet alımı altında çalışan GK3: “Ne kadar inkar edersen et torpil Türkiye’nin her yerinde var zaten. Torpilsiz zor.”

Şu an Belediye’de Çocuk Kulübü İdare Yardımcısı olarak çalışan GK7: “(...) Türkiye’de nereye giderseniz gidin bırakın beden eğitimi eğer iyi bir referansınız varsa sizin diplomanız, isminiz cisminiz, emeğiniz hiç önemli değil. Spor branşlarında torpil, adamcılık her şeyi etkiliyor.”

Şu an Devlet Üniversitesinde Araş. Gör. olarak çalışan GK9: “Türkiye’de son zamanlarda en fazla yaşadığınız problem adam kayırma olayı var. Beni en çok down eden olay buydu mesela benim çok fazla evraklarım imha edildi, gönderdiğim yerden gelmedi dendi. Ne bileyim önünüze birileri girdi hani çok bu tür çok fazla olay yaşadım.”

Mezun olduğundan beri (1,5 yıl) işsiz olan GK11: “Her zaman bir yerde bir tanıdık olması gerekiyor, özellikle kamuda.(...)Koleje başvurmuştum torpili olan birini aldılar.”

Şu an işsiz olan GK12: “İster istemez birilerini artık araya sokalım da bişeyler olsun diyoruz ama bana bi faydası olmadı. Muhakkak birilerine oluyodur da ben bi faydasını görmedim. ... Kolejinde anlaşımtım yeni bir okul açıyorlardı sonra arkadaşımın eniştesi müdür başka tanıdığını aldı. Demek ki onu daha iyi tanyormuş.”

Uzun çalışma saatleri ve düşük ücret de iş arama sürecinde yaşanan önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmıştır. 20 kişiden 5’i düşük ücret konusunu; 4’ü çalışma saatleri konusunu vurgulamıştır.

Şu an özel okulda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak çalışan GK2: “Çalışma saatleri çok fazlaydı, ücret az olunca da beni tatmin etmiyordu. Sonrasında mecbur kalınca bir yerlerden başladık işte.”

Şu an Polis Memuru olarak çalışan GK8: “Tamamıyla özel sektörün maddiyat yönünden sorunlarım. Maddiyat çok düşük. Köle gibi görüyor seni. Bir eğitimci olarak değil de sen bir kölesin ben ne dersem onu yapacaksın.”

Mezun olduğundan beri (4 ay) işsiz olan GK13: “Daha çok yeni mezun olduğum için part time düşünenler oluyo. Biz de mezun olarak full time istiyoruz tabi. Yeni mezunuz diye ücret de aynı şekilde, sigorta ücreti de düşük oluyo tabi.”

İşverenlerin tecrübe/deneyim beklentileri, mezun olunan bölüme özgü sıkıntılar, spor branşıyla ilgili imkanların azlığı, kişilerin bireysel beklentileri, ve cinsiyet ayrımcılığı (kadın olmak) da iş arama sürecinde yaşanan önemli engel ve sorunlar olarak görülmektedir.

Şu an Atletizm Eğitmeni/ Aday Hakem (Futbol) olarak çalışan GK15: “(...)rekreasyon bölümünün imkanlarının yetersizliğinden dolayı sıkıntı yaşadım.(...)Rekreasyon bölümünden mezunsunuz, karşıdaki insan ne diye soruyor bana.”

Mezun olduğundan beri (1,5 yıl) işsiz olan GK17: “Öğretmenlik mezunu olmamak şeyiyle çok karşılaştım mesela başvurduğum yerlerde. (...) Ya da iş deneyiminiz çok az diyenle karşılaştım.”

Şu an işsiz olan GK18: “Kadın olmam. Kadın olmam demeyelim aslında da bazı pozisyonlarda kadın erkek ayrımı yapıyorlar, yaş sınırlandırması yapıyorlar. Türkiye’de en çok yaşadığım problemlerden birisi iş görüşmesine giderken eline yüzüne güzelliğine presentable olmana, konuşmana bakıyorlar, üslubuna bakıyorlar.”

Şu an dizide ışıkçı olan GK19: “(...) staj yaptığım zamanlarda staj yaptığım yerde spor kulübünde ben spor yöneticisiyim dediğimde ordaki çalışanlar dahil okuduktan sonra ne olcaksın diyorlar. Yani spor yöneticiliğinin bir karşılığı yok gibi onlar için. Başvuru yaptığım yerlerde de o şekil dönüş olmuyordu.”

3.5. Mesleğe Dair Algı

Spor Bilimleri Fakülteleri, Antrenörlük Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Rekreasyon ve Spor Yöneticiliği bölümlerinden mezun olanlarla yapılan görüşmelerde mesleklerine dair bir takım algılara eriştikleri görülmüştür.

Ülkedeki üniversite sayısının artmasıyla spor bilimleri fakültelerinin de sayılarının arttığına işaret eden mezunlar, bu gelişmenin zincirleme bir etki yarattığını vurgulamaktadır. Bu üniversitelerden her yıl çok fazla kişinin mezun olduğunu, buna karşılık kamu sektöründe çok az iş olduğunu, özellikle atamaların azlığını, özel sektörün ise uzun çalışma saatleri ve düşük ücretlerle bu durumu fırsata çevirdiğini belirtmektedirler. Ayrıca Spor Bilimleri Fakültelerine öğrenci alımında yanlış bir strateji izlendiğine de dikkat çekmektedirler.

Antrenörlük Eğitimi Bölümü Mezunu GK3: “İmkanlar çok kısıtlı. Bir de antrenör atanamıyor. 2 yılda bir şeyi var. Öğretmenlikler atanıyor, antrenör, spor yöneticiliği falan Allah yardımcıları olsun. İşe girmeleri baya zor oluyo.”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Mezunu GK7: “ Türkiye geneline baktığımızda zaten bi beden eğitimi değil çoğu bölümlerde istihdam sıkıntısı var. Böyle olduğu halde bölüm çok, alım çok mezun çok. (...)ona göre puanlar yüksek tutuluyor.”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Mezunu GK8: “Alımlar çok fazla atamalar çok az. Özel sektöre yönlendirildiği zaman ücretler çok düşük. Her hangi bir sporla uğraşmadan son dönemlerde fazlaştı bu ÖSS’de (Yüksek Öğretim Sınavlarını kastediyor) yüksek alan öğrencileri tamamen bilgiye dayalı alımlar başladı Türkiye genelinde. Halbuki bizim bilgiye değil ilk önce yeteneğe dayalı olmalı. Yeteneğin olacak ki yarın öğrenci anlamadığı zaman göstereceksin o hareketi sıfır hatayla yapacaksın.

Rekreasyon Bölümü Mezunu GK9: “(...)özel sektör bu kadar çok işsiz olmasını kullanıyor. Maaşlar düşük, çalışma saatleri çok fazla vs.”

Antrenörlük Eğitimi Bölümü Mezunu GK11: “İş bulma açısından kötü bir dönemden geçiyoruz baktığımızda. İş olanakları az. Özellikle özel sektörde saatler uzun çok az maaş alıyoruz.”

Antrenörlük Eğitimi Bölümü Mezunu GK17: “İşsizlik yani hepimizin alanında var. Yönetimde olsun, rekreasyonda olsun.(...) ülkemiz genelinde o kadar çok beden eğitimi ve spor yüksek okulu açılmaya başladı ki özellikle de özel

üniversiteler bazında. Böyle olduğu takdirde de hani bir sürü mezun verince haliyle herkes de seçmeye gidiyo hani kim neyi daha çok iyi biliyo ya da kimin tecrübesi ne yönde ilerliyorsa ona bakıldığı için işsizlik olayına böyle bakıyorum. Bazı şeyler çoğaldıkça değeri kayboluyor çünkü.”

Spor Yöneticiliği Bölümü Mezunu GK20: “Çok mesela birden fazla okul var ve birden fazla bölüm açılıyo. (...) Yani o kadar öğretmen açıkta ve ücretli öğretmen alıyorlar. Hani sen onu ata ki ücretli öğretmen alma. Hanı bunu düşünen birisi yok. Bizi düşünen birisi olmadığı için biz böyle açtıkayız.”

Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun olanların ya spor sektöründe ama mezun oldukları bölümle doğrudan ilgili olmayan ya da tamamen başka sektörlerde başka işler yaptıklarına buna karşılık spordan anlamayanların sporla ilgili işer yaptıklarına, uzmanlığın olmadığına da vurgu yapılmaktadır.

Spor Yöneticiliği Bölümü Mezunu GK2: “Benim çevremde çoğu beden eğitimi mezunları başka işlere yöneldiler, kendi alanlarında iş bulamadıkları için. Ticaretle uğraştılar. Çoğu kendi işiyle ilgili bir şey yapmadı.”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Mezunu GK6: “Bizim sektörümüzde atıyorum spor bakanı olduysa bu adam spordan anlayan bi adam olması lazım. Milli eğitim müdür olduğu zaman atıyorum bu işten anlayan biri olması lazım. Anlamayan insanlar başa geldiği zaman ne yazık ki sektörde sıkıntılar yaşanacaktır. Ona göre de ülkemizdeki spor başarıları gözümüzün önünde şu anda da.”

Spor Yöneticiliği Bölümü Mezunu GK18: “Bir çok tanıdığım arkadaşım, mezun olan arkadaşım farklı işler yapıyor. Özellikle ya polis oluyorlar, ya subay oluyorlar. İşsizliğin bu kadar yüksek olduğu bir ülkede beden eğitimi mezunları ekstra ekstra sorunlar yaşıyo.”

Spor Yöneticiliği Bölümü Mezunu GK19: “Türkiye’deki en büyük sıkıntı bu profesyonellik diye bi alan yok. Herkes her işi yapıyo diyelim. Yani bizim bölümde mezun olan, antrenörlük olsun, yöneticilik olsun, öğretmenlik olsun alanından ziyade başka işlerde çalışıyorlar. (...) Daha çok hepsi böyle göz önünde olan spor dallarında yani fitnessla daha çok uğraşanlar var. Yani bizim sınıfın yarısı nerdeyse fitness salonlarında iş yapıyorlar.(...) Profesyonel yer dediğimiz Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş, Trabzonspor orda da çok az böyle spor yöneticiliği, antrenörlük gibi bir yerlerden mezun olup da orda çalışan sayısı yok denecek gibi bence.”

Mezunların işsizlik sorunu, bir başka açıdan, kişisel tercihleri ve donanımlarıyla da ilişkilendirilmiştir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Mezunu GK4: “Herkesin öğretmen olamayacağını herkes farkında. Ama bu süreç boyunca beklemeler, öğrencilik boyunca ya da atamalar vs. kendini donatmayla da ilgili. Kendini iyi donatanlar gerçekten iyi işler yapıyorlar.”

Rekreasyon Bölümü Mezunu GK9: “Kendine yatırım yaparsan özgüven geliyor, girdiğin ortamlarda kendini belli ediyorsun, cv.’n senin adına konuşuyor. Yani çok fazla işsiz kalmıyorsun. Şöyle bir şey var, bizde meslek beğenmeme gibi bir

şey de var. 4 yıllık fakülte mezunuyum ben neden bu işi yapayım vs. (...) Ben en azından şu kadar parayla çalışmalıyım, üniversite mezunuyum. Hayır değil Türkiye şartları belli.”

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmanın ilk temasında “Mezunların işsizlik deneyimleri” ele alınmıştır. BM, ILO ve benzeri kuruluşlar 15-24 yaş arasını genç olarak tanımlamakta ve bu yaş aralığındaki gençlerin çeşitli nedenlerle işgücü piyasalarının dışında kalmaları “genç işsizliği” olarak adlandırılmaktadır (Erdayı, 2009; Çetinkaya, 2010; İzgi, 2012). Genç işsizliği ile ilgili yapılan araştırmaların bazılarında bu yaş aralığı 16-25 olarak (Bayraktar, İncekara, 2013) hatta 29 yaşa kadar genişletildiği görülmektedir (Atabey, 2013; Günaydın, Çetin, 2015). Örneklem grubunu oluşturan 20 Spor Bilimleri Fakültesi mezunundan 5’inin 15-24 yaş arasında, 3’ünün 25 yaşında, 5’inin de 27-29 yaş aralığında olması bu mezunların genç işsizliğinin tipik örnekleri olduklarını akla getirmektedir.

İşgücü istatistiklerine göre Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 2016’da %17’den, 4,4 puanlık artış ile 2017’de %21,4’e ulaşmıştır (TUIK, 2017). Günümüzde lisansüstü eğitim seviyesindeki master ve doktora mezunlarına dair işsizlik oranlarının arttığından bahsedilmekte⁶, haberlerde ve sosyal medyada küçük çaplı bir arama yapıldığında “işsiz mühendisler”, “işsiz öğretmenler”, “diplomalı işsizler” vb. içerikli haberler karşımıza çıkmaktadır. Önemli uzmanlık alanlarını, mesleklerin büyük bölümünü kuşatan İşsizlik olgusu⁷ spor sektöründe de kendisini göstermektedir. Spor sektörünün genç işgücü kaynağı olarak spor bilimleri fakülteleri (BESYO) mezunları Türkiye’de işsizlikten en çok etkilenen yaş grubunu temsil eden genç işsizliğinin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Çalışmada, sahadaki seçilmiş örneklerden elde edilen nitel verilerin bu gerçekliğe dair önemli ipuçları sunduğu görülmektedir.

Eski ifadeyle spor akademileri ve mezunlarının gerekli yerlerde istihdam edilmesi tartışılmalı bir konu olmuştur. Bu okullardan mezunların ya sporla ilgisiz meslek alanlarına yöneldiği, kamu spor teşkilatında masa başı işlerde veya güzellik salonlarında rejim uzmanı olarak istihdam edildiği⁸ vurgulanmaktadır (Hiçyılmaz, 1984). Erken dönem mezunları için bu durum daha da belirgindir. Öyle ki ilk olarak 1974 ve 1975 yıllarında Türkiye’nin Ankara, İstanbul ve Manisa illerinde kurulmuş 4

⁶ <http://www.gazetevatan.com/master-ve-doktorali-issizler-artiyor-858917-pazar-vatan/>

⁷ <http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/diplomali-issizler-ordusu>

⁸ Ergun Hiçyılmaz’ın ilgili eserini 1984 yılında kaleme aldığı düşünüldüğünde spor akademilerinin ilgili toplumsal kurumlarda ve istihdamdaki karşılığına yönelik eleştiri yerinde görünmektedir. Yazarın ifadesiyle “İşsiz öğreticiler kapıları bir türlü açamamışlardır”(s.18) Günümüzdeyse spor kurumunun rasyonel ve sektörel gelişme düzeyi bahsedilen noktadan çok mesafe kat etmiş görünmektedir. Kamuya ait spor kurumları, yerel yönetimler, federasyonlar, engelli rehabilitasyon merkezleri ve kulüpleri, fitness merkezleri, yüksek gelir gruplarını barındıran bölgelerdeki çok amaçlı spor kompleksleri, butik kolejler, spor kulüpleri, butik spor kulüpleri, özel ders, yeni spor dalları, gazetelerin spor servisleri, toplumda kitle sporuna olan talebin artması vs. unsurlar sporda toplumsal farklılaşmanın belirtileri olarak istihdam ve gelir olanakları sunmaktadır. Toplumsal yapıda spora dair bu kurumlaşma, spor eğitimi veren fakültelerdeki mesleki farklılaşma (bölümlerin çeşitlenmesi) olarak karşılığını bulmaktadır.

yıllık Spor Akademilerinin mezunlarının Türk spor yaşamında ilgili dönemde kendilerine yer bulamadığı ileri sürülmektedir. Türk spor yaşamı ve örgütlenmesinin bilimsel eğitimden çok usta-çırak ilişkisine dayanması bunda etkili bir olgudur (Fişek, 2016). Usta çırak ilişkisi, patronaj ve himayeciliğe dayalı ilişki biçimlerinin özellikle futbolda ve ülkeye dair spor yaşamında var olmaya devam ettiği söylenebilir.

Çalışmadaki mezunların çoğunluğunun ifadeleri mezun olur olmaz iş bulamadığı yönündedir (GK3, GK5). Çoğunluğunun çeşitli sürelerdeki işsizlikleri sonunda buldukları ilk işin sporla ilgili olduğu ancak doğrudan mezun oldukları bölümle ilgili olmadığı görülmüştür (GK1, GK7, GK15). Dikkati çeken bir başka unsur ise sporla ilgili olsun olmasın, bulduğu ilk işe hala devam edenlerin sayısının az oluşudur (GK3, GK7). Akademisyenlik hedefleyen ve bunun için lisansüstü eğitime devam edenlerin özellikle özel sektörde iş aramayı tercih ettiği (GK9, GK16) görülmektedir. Şu an hala işsiz olanların ifadelerinden spor sektöründe iş aramaya devam ettikleri (GK13, GK17, GK18), sadece GK12'nin artık spor sektöründe iş aramaktan vazgeçtiği anlaşılmaktadır.

Mezunların bir kısmının ilk buldukları işin doğrudan mezun oldukları bölümle ilgili olmayışı, bir kısmının da tamamen başka sektörlerde iş bulması, bununla birlikte şu an tamamen bambaşka sektörlerde, başka işlerde çalışanların varlığı bu alanda ciddi bir eksik istihdam sorununun varlığına işaret etmektedir. Burke (1997) eksik istihdamı formel eğitim aldığı alanın dışında çalışma; daha az eğitim, beceri ve deneyim gerektiren işte çalışma olarak tanımlamıştır. Örneklerin mezun olduktan sonraki iş deneyimlerine dair ifadelerinde spor yöneticiliği, beden eğitimi öğretmenliği, rekreasyon bölümü mezunlarının fitness antrenörlüğü ya da çeşitli spor dallarında antrenörlük yaptığı; beden eğitimi öğretmenliği mezunlarının yöneticilik yaptığı; genel olarak ise alanıyla ilgili iş bulana kadar başka işlerde çalışıp (dolmuş şoförlüğü, hayvancılık, satış/pazarlama vb.) hayatlarını idame ettirmeye çalıştıkları görülmektedir.

Eksik istihdam; düşük gelir elde etme, haftalık çalışma zamanının resmi olarak kabul edilen sürelerden az olması, işgücünün niteliği ile işin niteliği arasındaki fark, gönülsüz ama mecburiyetten çalışma, çalışmanın süreklilik arz etmemesi gibi unsurları barındırır. Yani normal istihdama göre daha düşük seviyelerde bir istihdamı ifade eder. Spor bilimleri fakültelerinin herhangi bir bölüm mezununun uzmanlık eğitimi aldığı alan dışında olmakla beraber yaptığı işin sporla ilgili olması eksik istihdam olarak kabul edilmeyebilir. Bu durumda eksik istihdam durumuna dair belirleyici, kişilerin doğrudan mezun oldukları bölümle ilgili bir işte çalışmak isteyip istemedikleri olacaktır. Öyle ki ilgili bölümlerden çıkan spor meslek uzmanlarının yaptığı işlerde iç içe geçişler olduğu, ülkemizdeki istihdam durumlarında keskin sınırlarla çizilmiş bir uzmanlaşma olmadığı göze çarpmaktadır. Örnekte spor yöneticiliğini bitirmiş kişi bir kulüpte, fitness merkezinde ya da kamu kurumunda yöneticilik yapmayıp, sporla ilgili farklı birimlerde çalışabildiği gibi bir beden eğitimi öğretmenin meslek hayatında kendi seçimiyle antrenörlüğe yoğunlaştığı görülebilmektedir. Şu anki güncel durumda mezunların formasyon

eğitimi alıp beden eğitimi öğretmenliğini bir alternatif olarak tercih etmelerinde ülkedeki yetersiz istihdam olanaklarının etkisi olduğu gibi bölümler arası iç içe geçişlerin ve kesişimlerin etkisini kaydetmek gerekmektedir. Buradan hareketle bu fakültelerdeki bölümler arası interdisipliner yapı göz önüne alınırsa yöneticilik ya da antrenörlük mezununun öğretmenlik yapmasına, öğretmenlik veya antrenörlük mezununun yöneticilik yapmasına eksik istihdam teşhisi koymak yanıltıcı olacaktır. Mezunların tamamen spor dışı sektörlerde çalışmaları ise eksik istihdamın kapsamına girmektedir (Tablo 2: GK8, GK10, GK19).

Genel olarak genç nüfusta lisansüstü eğitime devam etme oranındaki artış özelde spor bilimleri alanında da kendini göstermektedir. Bu artış, genç yaş aralığının 15-24'den daha geniş bir aralıkta ele alınması için bir neden olabilir. Mezunların niteliklerinin artmasına rağmen, işgücü piyasalarında nitelik, gelir, iş doyumunu gibi yönlerden düşük nitelikte işler bulabilmeleri ve bu işlerden tatmin olmamaları genç eksik istihdamı bağlamında değerlendirilebilir. Diğer taraftan spor bilimleri fakülteleri mezunlarının işlerinden memnun oldukları yönündeki ifadeleri (Tablo 2) işsiz kalmaktansa eksik istihdama katlanmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

Seçer (2013)' in 22-30 yaş aralığındaki Fizik, İktisat, Çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, Ziraat mühendisliği, İşletme, Pazarlama, Kamu yönetimi, Et endüstrisi, Elektrik teknisyenliği, Maliye, Muhasebe, Dış ticaret, Türk Halk Bilimi, Türk dili ve edebiyatı, Tarih, Bilgisayar sistemleri mezunlarıyla yürüttüğü, eksik istihdamı analiz eden araştırmasında ilgili bölümlerden mezunların deneyimledikleri işsizlik ve eksik istihdam, spor bilimleri fakülteleri mezunlarını da kapsayan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğrenciyken, kayıtlı ya da kayıt dışı, kısa süreli, geçici, yarı zamanlı olarak çalışarak, spor sektörünün işgücü piyasalarına girmeye çalışsalar da (Tablo 1), 3 Ay ile 3 Yıl arasında değişen sürelerde işsizliği deneyimledikleri görülmektedir (Tablo 2). Bir kısmı ise hala işsizdir. Mezunların yaşadıkları yerlerin aynı zamanda uzun işsizlik süreleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmış ve ikinci tema "Anadolu şehirlerinde istihdam algısı" olarak belirlenmiştir.

Birçok unsur tarafından etkilenen işsizlik oranı ve süresinin temel belirleyicisi olan "iş arama süreci" iş arama teorisiyle açıklanmaktadır. Bu teoriye göre kişi teklif edilen ücretler karşısında çalışmakla çalışmamak arasında tercih yapar. Ancak bu tercih zaman içinde değişikliğe uğrar ve işsizlik süresi uzadıkça tercihler iş aramaya devam etmekle hemen bir işi kabul etmek yönüne kayacaktır. Bu süreçte iş aramanın maliyeti (iş arama sürecinde yapılan masraflar) ile iş arandığı sürece vazgeçilen gelir karşılaştırılır (Ataman, 1998).

Örneklemin önemli kısmı iş arama süreçlerinde özel sektörü tercih ettiğini, yaşadıkları şehirde çok sayıda mezuna karşılık kamu sektöründe yeteri kadar iş imkanının olmadığını belirtmektedir. Özellikle İstanbul dışındaki şehirlerde, göreceli olarak küçük şehirlerde (Antalya, Kocaeli, Düzce) iş imkanlarının azlığı ve ülkenin doğusuna (Diyarbakır, Siirt) gidildikçe kamu sektörü haricinde neredeyse başka bir seçeneğin olmadığı, özel sektördeki işlerde de istihdam güvencesinden yoksunluk,

işlerin çoğunlukla düşük nitelikte olması, düşük ücretler ve geçicilik dikkati çekmektedir.

Örnekleme oluşturan Spor Bilimleri Fakültesi mezunlarının şu an çalışıyor olanlarının aylık gelirlerinin 1700TL-5700TL arasında değiştiği görülmektedir (Tablo 2). Bunların yarısı kamu sektöründe yarısı ise özel sektörde çalışmaktadır. Özel sektörde çalışanların ortalama geliri yaklaşık 2300 TL iken, kamu sektöründe çalışanların 3450 TL civarındadır. Cümleyi kısalttım Türk-İş'in 2017 Ağustos tarihli açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasının sonuçlarında "Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarının (açlık sınırı) 1.504,74 TL, Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarının ise (yoksulluk sınırı) 4.901,42 TL olduğu; Bekar bir çalışanın aylık yaşama maliyetinin ise 1.880,65 TL olarak gerçekleştiği" belirtilmektedir. Mezunların işsiz kalmaktansa ücretlerin düşük olduğu zayıf istihdam koşullarında çalışmaları onları çalışan yoksul⁹ olarak niteleyip niteleyemeyeceğimiz sorunsalını akla getirmektedir.

"Anadolu şehirlerinde istihdam algısı" temasında Spor Bilimleri Fakülteleri mezunlarının yarısından fazlası yaşadıkları şehirdeki iş imkanlarının yetersiz olduğunu ifade etmiştir (GK2, GK3, GK4). Burada dikkati çeken husus, İstanbul dışındaki şehirlerde, özellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerindeki şehirlerde yaşayanların tesis ve malzeme yetersizliğine, özellikle spor salonlarının hem sayıca hem de kalite olarak yetersizliğine vurgu yapmalarıdır. Örneğin bu durumu Diyarbakır'da bir özel okulda beden eğitimi öğretmeni olarak çalışan GK2 "**özel okullar onlar da zaten çok fazla yok burada**" şeklinde ifade etmiştir. GK2 aylık gelirinin 2000TL olduğunu belirtirken, Antalya'da bir özel okulda beden eğitimi öğretmeni olarak çalışan GK5'in aylık gelirinin 2000-2500TL, Konya'da bir özel okulda beden eğitimi öğretmeni olarak çalışan GK6'nın aylık gelirinin 3000TL olması bu durumun ücretlere yansımalarına dair örnekler olabilir.

İş imkanlarının yetersizliği, spora olan ilginin düşük olması, spora teşvik edecek unsurların yetersizliği, uzmanlaşmadan yoksunluk gibi aslında spor sektöründe genel sayılabilecek işsizlik nedenleriyle yaşanan şehirler bağlamında da ifade edilmiştir (GK2-Diyarbakır, GK18-İzmir). Şehirlerdeki tesis eksiklikleri çeşitli spor dalları bağlamında da vurgulanırken ("Takım sporları olarak çok fazla eksik bir şey olduğunu söyleyemem ama bireysel sporlarda işte atletizmdir, yüzmedir işte bu

⁹Çavuşoğlu, (2012) "Kişiler bazı nedenlerden dolayı kendilerini yoksulluktan kurtaramayan işlerde çalışabilmekte, düşük ücret elde etmekte ve buna bağlı olarak da sosyal ve ekonomik hakların yetersiz olduğu bir çalışma yaşamına maruz kalabilmektedir. Geleneksel olarak bilinen yoksul tanımının dışında kalan ve hem istihdamda olan hem de gelir elde eden aktif nüfusu etkileyen bu yoksulluk türü "çalışan yoksul" (working poor) terimi ile ifade edilmektedir. (...)Bununla birlikte yapılan çalışmalarda çalışan yoksul belirlenirken genellikle kişinin beraber yaşadığı hanehalkının toplam geliri dikkate alınmaktadır. Böylece "düşük ücretli çalışan" ile "çalışan yoksul" kavramları birbirinden ayrılmış olmaktadır. Örneğin kişi, düşük ücretli olabilir ancak ailedeki diğer bireylerin ilave gelirleri veya sosyal yardımlar sebebiyle yoksul olmayabilir ya da ücret düzeyi düşük olmadığı halde ailede gelir getiren tek kişi olabilir ve ailenin durumu nedeniyle yoksulluk sınırının altında kalabilir. Dolayısıyla, her düşük ücretli çalışan, çalışan yoksul olamayacağı gibi her çalışan yoksul da düşük ücretli olmayabilir."

tarz bireysel sporlarda çok fazla etkin değil”GK5-Antalya); iş imkanlarının yeterli olduğu düşüncesinin temelinde ise, daha çok fitness sektöründeki işlerin değerlendirmeye alındığı dikkati çekmektedir. Ülkemizde sayıları giderek artan fitness merkezlerinin, Spor Bilimleri Fakültesi mezunları veya öğrencileri için istihdam olanakları sunduğu yapılan araştırmalarda da göze çarpan bir olgudur (Zelyurt ve Şaşmaz Ataçoğu, 2016).

Çalışmanın üçüncü teması ise “Bir iş imkanı olarak pedagojik formasyon belgesi”dir. Araştırmaya katılan mezunların tüm bölümlere pedagojik formasyon eğitimi alma hakkının tanınmasını iş olanakları açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Beden eğitimi öğretmenliği mezunlarının dışındakilerin çoğunluğunun pedagojik formasyon eğitimi alarak beden eğitimi öğretmeni olmaya hak kazandığı görülmektedir. Ancak her ne kadar pedagojik formasyon belgesi alsalar da değerlendirmeler, bu uygulamayı doğru bulmama; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü mezunları için haksızlık olarak görme ya da iş imkanı artışı olarak görme şeklinde ayrılmaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunlarının tamamı pedagojik formasyon eğitiminin kendileri aleyhinde bir haksız rekabete neden olduğunu belirtmektedirler.

YÖK tarafından 2010 yılında alınan kararla “tezsiz yüksek lisans” programı kaldırılarak, yerine “Pedagojik Formasyon Sertifika Programı” (PFSP) uygulaması getirilmiş, bu uygulama ile fakülte ve bölüm ayırt etmeksizin, öğrenci iken ya da mezuniyet sonrası gerekli koşulları sağlayan tüm fakültelerin ve bölümlerin öğrencilerinin pedagojik formasyon eğitimi alabilmesi sağlanmıştır (Polat, 2013). Bu kararla birlikte pedagojik formasyon eğitimi ile öğretmen yetiştirme çok tartışılan bir sorun haline gelmiştir.

Bu yasal düzenleme, pedagojik formasyon eğitiminin öğretmen yeterliliği için ne derecede tatmin edici olduğu, doğrudan öğretmenlik eğitim süresine göre kısa süreli pedagojik formasyon eğitimi ile öğretmen olan eğitimcilerin mesleki olarak yeterli olup olmayacağı tartışmaları bir tarafa, istihdam ve işsizlik ilişkileri bakımından önem arz etmektedir.

“(..).Öğretmenlik bölümünü kaldırırsınlar. 1 sene ya da 5,6 ayda alınabiliyorsa kimse öğretmenlik okumasın.” (GK20) ifadesi pedagojik formasyon eğitiminin yarattığı haksızlığa vurgu yaparken, **“(..).öğrenci, mezun, bir takım alternatif yollar bulmak zorunda”** (GK9) ifadesiyle formasyon belgesi mevcut koşullarda bir istihdam fırsatı yaratması nedeniyle yerinde bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. Bir taraftan her geçen gün yeni üniversitelerin ve spor eğitimi veren fakülte, yüksekokul vb. açılması ve mezun vermesiyle işgücü arzı artmakta, diğer taraftan Türkiye’de mezun konumunda olup atama bekleyen öğretmen sayısı göz önünde bulundurulduğunda uygulamanın beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü mezunlarının aleyhine olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Öğretmen olabileceklerin sayısındaki artışa karşılık öğretmen atamalarında yaşanan sıkıntıların işsizlik sürelerini uzattığı, bunun bir sonucu olarak özel sektördeki öğretmen ücretlerinin düştüğü görülmektedir.

Köse (2017)'nin araştırmasında pedagojik formasyon eğitiminde görev alan akademisyenlerin de uygulamaya olumlu bakmadıkları görülmektedir. Akademisyenler, eğitim süresinin kısalığı, öğrencilerin bu eğitim için ücret ödemelerinden dolayı sertifikayı bir hak olarak görmeleri ve eğitimi önemsememeleri, eğitim sırasında öğrenci devamının problem olması gibi sebepleri ileri sürerek bu eğitimle öğretmenlik yeterliliği kazanılmayacağını belirtmişlerdir. Akademisyenler, öğrencilerin bu eğitimi almadaki amaçlarının genelde bir iş/meslek edinme, sertifika sahibi olma, etiket elde etme gibi dışsal sebepler olduğu görüşünde birleşmektedirler.

GK12'nin **"Antrenörlükte de 4 sene okuyup antrenörlük alıyosun ama adam 11 günde gidiyo bi belgeyle yine antrenör oluyo senin önünde oluyo yani. Sen onun bilimini öğrenirken adam çalışmaya başlıyo bile. Sadece öğretmenlikte değil yani birçok dalda bu ülkede böyle yani."** şeklindeki ifadesi meslek edindirmeye dair bir takım süreç ve stratejilerin gözden geçirilmesi gerekliliğini akla getirmektedir.

Çalışmanın dördüncü teması "İş bulmada etkili unsurlar" şeklinde başlıklandırılmıştır. Mezunlara iş arama sürecinde yaşadıkları engel veya sorunlar hakkındaki görüşleri sorulduğunda "torpil" olgusunun bir belirleyici olarak varlığından dem vurulmaktadır

Işık (2013) da, 17-27 yaş aralığındaki İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, Uluslar arası İlişkiler, Bilgisayar, Elektrik-Elektronik, Gıda, Maden, Çevre, İnşaat, Jeodezi ve Fotogrametri, Jeoloji, Kimya ve Makine Mühendisliği, Mimarlık, Şehir Bölge Planlama bölümlerindeki öğrencilere dair yaptığı çalışmada "torpil" in öğrencilerin ideallerindeki işe ulaşmalarına engel olan bir dışsal faktör olarak düşünüldüğünü vurgulamaktadır. Aynı çalışmadaki **"İşe girmenin %90'ı torpil, kalan %10'u diploma, yetenek ve diğer gereklilikler", "Torpil bir iş için olması gereken en önemli etken", "Eğer bir yerlerde dayınız yoksa üniversite mezunu işsizlerden olmanız kaçınılmaz", "Türkiye'de hakikaten her şey torpile bağlı"** şeklindeki ifadelerin spor bilimleri fakülteleri mezunlarının ifadeleriyle paralellik arz ettiği görülmektedir.

Mezunların ifadelerinde uzun çalışma saatleri karşısında düşük ücret tekliflerinin de iş arama sürecinde ciddi bir engel olarak görüldüğü bulgulanmıştır (GK2, GK8, GK13).

İstihdama erişimde yaşanan diğer zorluklara uzayan iş arama süreleri eklendiğinde ekonomik ve psikolojik yükü ağırlaşan birey, neoliberal politikalar sonucu esnekleşen ve güvencesizleşen istihdam koşullarına razı olmak zorunda kalacaktır. Uzun çalışma saatleri karşısında düşük ücret teklifini kabul etmeme seçeneği, bireyin başka bir gelir kaynağının olup olmaması, aile desteği vb. gibi dışsal faktörlere bağlı olacaktır. Ancak bu durum yeni mezun olup ilk kez iş arayanlar için tecrübe kazanamama gibi bir sorun yaratabilmektedir. Zira işverenlerin tecrübe/deneyim beklentileri de iş arama sürecinde yaşanan bir başka engel olarak karşımıza çıkmaktadır.

GK18'in "bazı pozisyonlarda kadın erkek ayrımı yapıyorlar, yaş sınırlandırması yapıyorlar. Türkiye'de en çok yaşadığım problemlerden birisi iş görüşmesine giderken eline yüzüne güzelliğine *presentable* olmana, konuşmana bakıyorlar, üslubuna bakıyorlar." ifadesi iş bulmada yaş ve cinsiyet ayrımcılığına örnek teşkil ederken; GK15: "(...)rekreasyon bölümünün imkanlarının yetersizliğinden dolayı sıkıntı yaşadım.(...)Rekreasyon bölümünden mezunsunuz, karşıdaki insan ne diye soruyor bana.", GK19: "(...) staj yaptığım zamanlarda staj yaptığım yerde spor kulübünde ben spor yöneticisiyim dediğimde ordaki çalışanlar dahil okuduktan sonra ne olcaksın diyorlar. Yani spor yöneticiliğinin bir karşılığı yok gibi onlar için. Başvuru yaptığım yerlerde de o şekil dönüş olmuyordu." şeklindeki ifadeleriyle mezun olunan bölüme özgü sıkıntıları dile getirmişlerdir.

Çalışmanın "Mesleğe dair algı" başlıklı 5. temasında örneklem grubundan genel olarak spor bilimleri fakültesi mezunlarının istihdam ve işsizlikle ilintili durumlarını, alanlarıyla ilgili gelişme ve gerilemeleri değerlendirmeleri istenmiştir. Çok sayıda üniversitenin bölüm açıp çok sayıda mezun verdiği işaret eden mezunlar; üniversiteye alımla ilgili stratejiden başlayan ve kamuda yeteri kadar istihdam yaratılmayıp özel sektörün de bu durumu mezunlar aleyhine fırsata çevirmesine kadar uzayan bir etki yarattığını vurgulamaktadırlar (GK11, GK17, GK20).

Bir kez daha eksik istihdam unsurunu vurgulayan mezunlar, buna ek olarak spordan anlamayanların sporla ilgili işler yaptıklarından ve uzmanlığın olmadığından da şikâyetlerini dile getirmektedirler (GK6, GK18, GK19). En üst düzey yönetim merciinden en alt düzeye kadar uzmanlığa göre örgütlenememe sorununun bir sonucu olarak; sporla ilgili istihdam politikalarının sorgulanmasına, iş imkânından belgelendirmeye, sporla ilgili işlerin doğru tanımlanıp anlaşılmasına, işlerin gerekleri ile istihdam edilecek kişilerde aranması gereken yetenek, beceri eğitime kadar birçok konunun gözden geçirilmesine dair bir zorunluluğun ortaya çıktığı görülmektedir.

Spor sektöründe işsizlik olgusunun çoğunlukla, spor işgücü piyasasını düzenleyen kurum ve işverenler, işgücü piyasalarının her birine özgü özellikler, işgücünü talep edenler ve potansiyel işgücü, rakip işgücü, sosyo-kültürel ve ekonomik çevre, coğrafi çevre vb. gibi dış çevre faktörleri tarafından etkilendiği görülmektedir. Ancak kişisel tercihlerin ve kişilerin beşeri sermayelerinin de işsizlik sebebi olduğunu göz ardı etmemek gerekmektedir. Ücret veya statü beğenmeme gibi kişisel bir tercihle işsiz kalanlar gönüllü/iradi olarak işsiz sayılmaktadır. İradi ya da gayri iradi, bireye ekonomik etkisi, doğurduğu sorunlar aynı olsa da, literatürde işsizliğin gayri iradi boyutu tartışılmaktadır. İşsizlik ile ilgili yapılan araştırmalar da işsizlik kavramını bu boyutuyla ele alır.

İnsanın niteliği ve üretime katkısındaki rolüyle ilgili olan bilgi, eğitim, tecrübe, beceri gibi unsurlar beşeri sermaye olarak değerlendirilmekte ve bir ekonomideki bilgi ve beceri yüklü, nitelikli işgücünü ifade etmek için kullanılmaktadır (Şimşek ve Kadılar, 2010). Diğer tüm işgücü piyasalarında olduğu gibi sporda da beşeri sermaye

farklılıkları görülmekte; iş farklılıkları ve farklı özelliklerde işgücü ihtiyacı gibi nedenlerle mezunlar işsiz kalabilmekte; bir kesim düşük ücretler, düşük nitelikte işlerle karşılaşırken bir kesim de daha üst düzey pozisyonlarda ya da yükselme vaad eden işlerde çalışabilmektedirler. Son tahlilde bu okulların verdikleri tüm mezunların spor sektöründe kendilerine yer bulamadıklarını görmekteyiz.

Araştırmanın sonuçlarının da gösterdiği gibi kurulan spor okullarının ve mezun sayılarının sektörle orantılı olarak planlanması gerekmektedir. Ülkedeki kamu ve özel sektördeki spor kurumlarının ilgili bölümlerden çıkan tüm mezunları uzmanlık alanlarında tam kapasiteyle istihdam edemediği görülmektedir. Öğretmenlik dışındaki bölümlerin de Pedagojik Formasyon kurslarına yoğun talep göstermesi bunun kanıtlarından biridir. Anadolu şehirlerindeki işsizlik sorunları için de spor tesislerinin sayısını arttırmak kısa vadedeki çözümlerden biri olarak görünmektedir. Tesisleşme gerek kitle sporunun bu şehirlerde yaygınlaşmasını, çeşitli branşlardaki spor kültürleşmesini, sporların toplumsal yaygınlığını arttırarak doğal bir sonuç olarak da spora olan taleple birlikte spor meslek uzmanı ihtiyacı artacaktır. Bir mesleğe dair algının, bu yöndeki tercihlerin ve gelecek projelerinin ilgili mesleğin iş bulma kapasitesiyle değerlendirildiği yükseköğretim politikaları oluştururken kayda alınması gereken temel unsur olduğu unutulmamalıdır.

5. KAYNAKÇA

- Atabey SE. (2013). *Genç İşsizliğine Çözümde Alternatif Bir Politika Önerisi: Mali Alan Uygulaması*, Gençlik Araştırmaları Dergisi, 1(1), 170-87.
- Ataman BC. (1998). *İşsizlik Sorununa Yeni Yaklaşımlar*, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 53(1), 59-72.
- Bayraktar S, İncekara A. (2013). *Türkiye'nin Genç İşsizlik Profili*, Çalışma İlişkileri Dergisi, 4(1), 15-38.
- Biçerli MK. (2011). *Çalışma Ekonomisi*, Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ, İstanbul, 428.
- Burke RJ. (1997). *Correlates of Under-Employment among Recent Business School Graduates*, International Journal of Manpower, 18, 627-635 İçinde: Mckee-Ryan, FM., Harvey J. (2011). *I Have a Job, But...": A Review of Underemployment*, Journal of Management, 37(4), 962-96.
- Çavuşoğlu B. (2012). *Türkiye'de Çalışan Yoksulluğunun Genel Görünümü*, Sosyal Güvence Dergisi, 1, 22-33.
- Çetinkaya E. (2010). *Genç İşsizliğinin Teorik Açıklamaları*, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 58, 45-57.
- Devecioğlu S, Çoban B. (2011). *Türkiye'de Spor Eğitimi Sektörünün Görünümü*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(3), 627-54.
- Donuk B. (2005). *Spor Yöneticiliği ve İstihdam Alanları*, Ötüken Neşriyat AŞ, İstanbul.
- Erdayı AU. (2009). *Dünyada Genç İşsizliği Sorununun Çözümüne Yönelik Ulusal Politikalar ve Türkiye*, Çalışma ve Toplum, 3, 133-62.
- Ertok T. (2010). *Makroekonomiye Giriş (Basından Örneklerle)*, Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ, İstanbul, 83.

Fişek K. (2016). *Türkiye’de Spor Yönetimi: Tarih, Yapı ve Sorunlar, DAS Yönetim: Devlet, İktidar ve Bürokrasinin Marksist Analizi*, Çev: Levent Demirelli-Recep Aydın, Nota Bene Yayınları, Ankara,463-64.

Günaydın D, Çetin M. (2015). *Genç İşsizliğin Temel Makroekonomik Belirleyicileri: Ampirik Bir Analiz*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22, 17-34.

Gündoğan N. (2013). *Çalışma Ekonomisi-Ünite 6*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını NO:2755, Açık öğretim Fakültesi Yayını NO:1713, Ankara, 132.

Hiçyılmaz E. (1984). *Niçin Kitlesiz Spor Değil*, Süreç Yayıncılık, İstanbul, 18.

Işık E. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin İdeallerindeki İşe Yönelmelerine Engel Olduğunu Düşündükleri İşlevsel Olmayan Kariyer İnançları*, TSA, 2, 363-76.

İzgi BB. (2012). *Genç İşsizliği ve Eğitim İle Olan İlişkisi*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 11(41), 295-10.

Köse A. (2017). *Pedagojik Formasyon Eğitiminde Görevli Akademisyenlere Göre Pedagojik Formasyon Uygulaması: Sorunlar, Çözüm Önerileri*, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 18(2), 709-32.

Polat S. (2013). *Pedagojik Formasyon Sertifika Programı ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*, e-International Journal Of Education Research, 4(2), 48-60.

Seçer B. (2013). *Eksik İstihdam, Öncülleri, Sonuçları ve Nitel Bir Araştırma*, Altın Nokta Yayınevi, İzmir, 155.

Şimşek M, Kadılar C. (2010). *Türkiye’de Beşeri Sermaye, İhracat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizi*, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 11(1), 115-40.

TUİK (2017). *İşgücü İstatistikleri*, Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Sayı: 24628.

Türk-İş (2017). *Ağustos 2017 Açlık ve Yoksulluk Sınırı*, Türk-İş Haber Bülteni.

Zelyurt MK, Şaşmaz Ataçoğlu M. (2016). *İstanbul’da Spor Merkezlerindeki Antrenörlerin Çalışma Koşullarının İncelenmesi*, İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 6(2), 58-74.

Makale Geliş (Submitted) : 24.10.2017
Makale Kabul (Accepted) : 11.12.2017
Yazışma Adresi (Corresponding Address): m.sasmazatacogugu@gmail.com